

Nógrád Vármegyei Kormányhivatal

Kiadványa

Szerkesztette:

Nógrád Vármegyei Kormányhivatal
Foglalkoztatási, Foglalkoztatás-felügyeleti és Munkavédelmi Főosztály

Felelős kiadó:

Tamási Ildikó
főosztályvezető

2023

Mottó: Az élet egy izgalmas kaland, melyben a tanulás az egyik legfontosabb eszköz, amivel felfedezhetjük a világot és önmagunkat. Minden új ismeret, amit megszerzünk, egy-egy kulcs a sikerhez és a boldogsághoz. Az oktatás lehetőséget ad arra, hogy álmainkat valóra váltsuk, és olyan célokat tűzzünk ki, amelyek most még elérhetetlennek tűnnek.

Az emberek általában többféle hivatást és szakmát is kipróbálnak életük során. Minél többet tanulunk, annál több lehetőséget teremthetünk magunknak a jövőben. Minden egyes szakma, új tudás és készség, egy új eszköz a céljaink eléréséhez.

A pályaválasztási döntés meghozatalához és a megfelelő iskola, szakma kiválasztásához az alábbiakban ismertetjük térségünk munkaerőpiaci folyamatait, valamint a keresleti, kínálati oldal jellemzőit.

Nógrád vármegye bemutatása

Nógrád vármegye lakosainak száma 2023 elején 182 ezer fő volt. A népesség korösszetétele és a demográfiai öregedés nagy mértékben befolyásolja a munkaerőpiacot. A születések számának évekig csökkenő trendje térségünkben 2021-2022 években megtorpant, de ennek ellenére egyre kevesebb gyermek-korú lakosa van vármegyénknek. A fiatalok száma és népességen belüli aránya tehát folyamatosan csökken. Ezen tényezők is rávilágítanak az iskola és a szakmaválasztás fontosságára, ami az elhelyezkedési esélyeket növelheti.

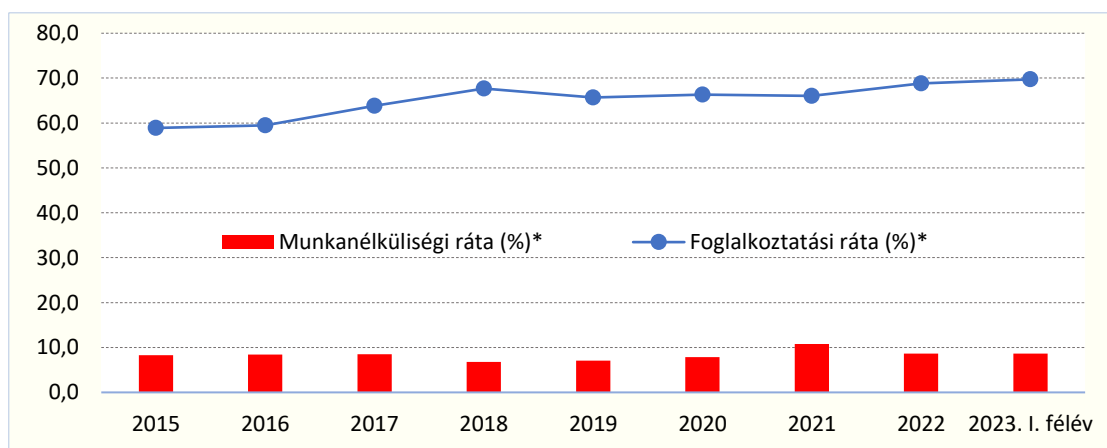
A KSH adatai szerint javultak a foglalkoztatási mutatók vármegyénkben

A koronavírus-járvány megtörte a gazdasági folyamatokban javuló tendenciákat, ami kedvezőtlenül hatott a foglalkoztatási, munkanélküliségi mutatók alakulására is. Azonban 2022. évben megindult kedvező folyamatok tovább folytatódtak, 2023. év első hat hónapjában már szinte minden területen az előző évinél kedvezőbb eredményekkel találkozhattunk.

Nógrád vármegyében 2023. I. félévben a 15-64 éves népességben belül átlagosan 80,8 ezer főt foglalkoztattak, míg a munkanélküliek száma 7,6 ezer főt tett ki, miközben 27,5 ezer fő inaktívnak számított. A munkanélküliek és inaktívak táborába tartozók létszámának csökkenése mellett a foglalkoztatottak száma meghaladta a 2022. I. félévben mértet.

A foglalkoztatás 69,7%-os szintje országos viszonylatban az ötödik legalacsonyabbnak számított, miközben a munkanélküliségi ráta a legmagasabb értéket mutatta. Az elmúlt évben mindkét mutatónk az országos átlagot meghaladóan javult.

Nógrád vármegyei foglalkoztatási mutatók a 15-64 évesek körében (%)

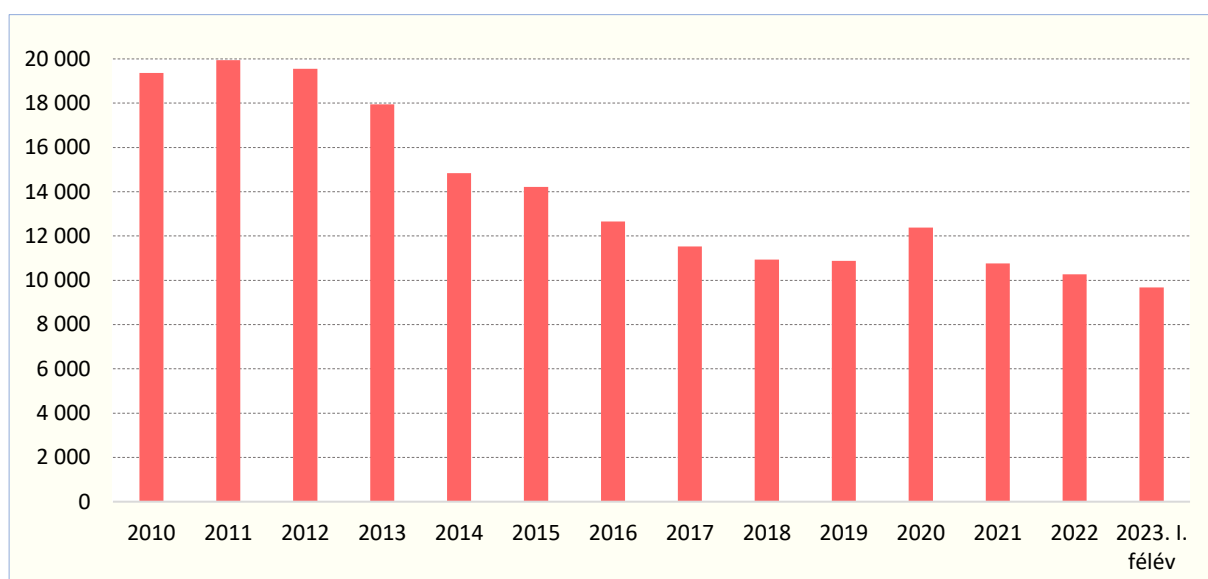

A legfrissebb KSH adatok szerint 2023. I. negyedévben a megfigyelt szervezeteknél alkalmazásban állók (34,4 ezer fő) 24,3%-a a feldolgozóiparban dolgozott a vármegyében, míg a második legnagyobb foglalkoztató a gazdasági szektorban a kereskedelem volt 9,1%-os részesedéssel, amit az építőipar követett 6,5%-kal. A további kiemelt ágazatok - mezőgazdaság, szállítás, szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás - súlya 3% közeli volt.

A költségvetési szféra adott munkát az alkalmazásban állók 37,7%-ának, ezen belül az egészségügy, az oktatás és a közigazgatás a dolgozók száma alapján felállított ágazati sorrend.

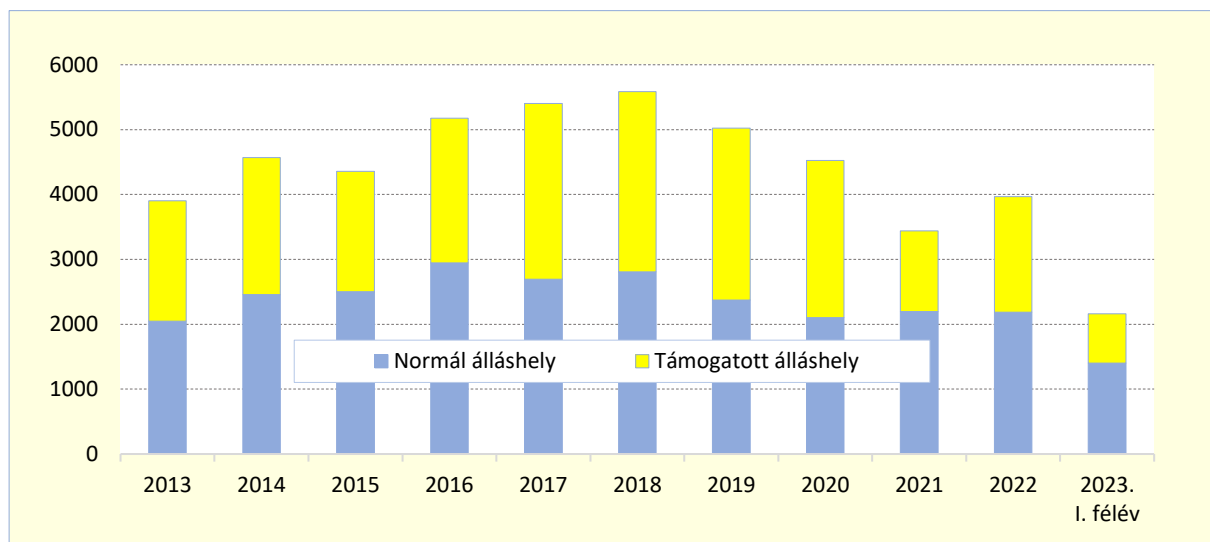
A regisztrált álláskeresők 2022. évi 10,3 ezer fős havi átlagos létszáma 2010-től több mint 46,9%-kal fogyott. Idén hat hónap adatai szerint tovább csökkent a létszám, Nógrád vármegyében 2023. június végén 9 156 fő volt a nyilvántartott álláskeresők létszáma, ami az évnek ebben a hónapjában utoljára 32 évvel korábban volt ennél alacsonyabb.

A regisztrált álláskeresők havi átlagos létszáma Nógrád vármegyében (fő)

A gazdasági folyamatok kedvező alakulása tükröződött az elsődleges munkaerőpiac létszámigényében is, ahol a munkaerő-kereslet 2016-2019-ben meghaladta az ötezer főt. 2020-2021-ben azonban a járványügyi vészhelyzet miatt jelentősen csökkent a létszám-felvételi szándék. A nyílt munkaerőpiac kereslete 2022. évben újra élénkült vármegyénk területén. 2023. első félévében a normál álláshelyek esetében bővülés történt 2022 év hasonló időszakához képest, míg a támogatott igények körében visszaesés történt, a kifizető Uniós munkaerőpiaci programok eredményeként. Az álláshelyek számának változása ellenére a legszámosabb álláshelyet mindig a feldolgozóipar kínálja, melyet szerényebb kereslettel a kereskedelem és az építőipar követ.

Az elsődleges munkaerőpiacról érkezett új álláshelyek számának alakulása, fő

A pályakezdők munkaerőpiaci helyzete Nógrád vármegyében

Az utóbbi évtizedben jelentős szemléletváltás történt a fiatalok gondolkodásában és demográfiai magatartásában. A hangsúly a tanulásra, a képzettség szintjének emelésére helyeződött. A képzésben töltött idő egyre növekszik, sokan a munkaerőpiaci belépéstől tartva hosszabbítják meg iskolai éveiket, s választják az érettségire épülő iskolarendszerű vagy felsőfokú képzéseket.

A fiatalok társadalmi beilleszkedése összetett probléma, melynek kulcskérdése az iskolarendszertől a munkaerőpiacra történő átmenet folyamata. A tanulmányaikat befejező vagy tovább tanulni nem szándékozó szakmával vagy érettségivel rendelkezők, illetve a diplomások többsége fő feladatának a munkába állást tekinti.

A foglalkoztatottá váláshoz vezető első lépcsőfok az álláskeresés, amely egyrészt önállóan, másrészt a foglalkoztatási szolgálat segítségével, illetve együttesen valósul meg. Az állást keresők egy része nem veszi igénybe a járási hivatalok segítségét, ezért a munkaerő-kínálat egészéről nem rendelkezünk információkkal.

A pályakezdő álláskeresőket a korábbi években főként a támogatott képzések ösztönözték az együttműködésre, napjainkban pedig a támogatott munkahelyek kerültek előtérbe, míg sokan csak a segélyezés miatt tartják a kapcsolatot a járási hivatalok foglalkoztatási osztályaival. Korábban a regisztrálásra került fiatalok egy része az első szakma megszerzésére törekedett, sokan meglévő képesítésükhöz kiegészítésként további alaposabb ismeretekre (nyelvi, számítástechnikai) szerettek volna szert tenni. A pandémia és a szakképzési rendszer átalakítása miatt képzéseink elmaradtak, ami csökkentette a regisztrációt kérők számát.

A pályakezdők és szüleik rendszerint tudják, hogy foglalkoztatásuk esetén támogatást igényelhet a munkáltató, ezért az elhelyezkedni szándékozók felkeresik a foglalkoztatási osztályokat. Támogatásaink ugyan időről időre változnak, azonban mindig van olyan munkaerőpiaci programunk, amelynek célcsoportját a pályakezdők, a fiatalok alkotják.

Az országos átlagtól elmaradó társadalmi, gazdasági jellemzőkkel bíró vármegyénkben még mindig kevés a munkahely, alacsony a mobilitás és jelentős a térségünkben a szakképzetlen munka nélkül lévők száma. Mindez hatással van az iskolarendszerű oktatásból kiáramló pályakezdő fiatalok gyors elhelyezkedésére is, amit az előző években tovább tetézett a koronavírus-járvány.

A pályakezdők elhelyezkedését korlátozó tényezők:

- a demográfiai csere lelassult;
- a pályakezdők között sok az alacsony iskolai végzettségű képzetlen munkaerő;
- az érettségizettek szellemi tevékenységet szeretnének folytatni, viszont minimális a munkaerő-kereslet e területen;
- a diplomások néhány rétegét érintően is telítődött a helyi munkaerőpiac;
- az egyéni vállalkozásokhoz nem rendelkeznek anyagi forrásokkal;
- a fiatalok körében népszerű szakmák egy részére nem, vagy a kínálattól elmaradó kereslet mutatkozik;
- a cégek egy része elzárkózik a pályakezdők alkalmazásától;
- a munkával kapcsolatos követelményrendszer és a díjazás nem mindig felel meg a fiatalok elvárásainak.

Nógrád vármegyében minden 14. regisztrált álláskereső pályakezdő

A foglalkoztatási törvény szerint *pályakezdő álláskereső az, aki nem töltötte be a 25. életévét - felsőfokú végzettségű esetén a 30. életévét -*, a munkaviszony létesítéséhez szükséges feltételekkel rendelkezik, az állami foglalkoztatási szerv által nyilvántartott álláskereső, feltéve, ha álláskeresési járadékra a tanulmányainak befejezését követően nem szerzett jogosultságot.

A járási hivataloknál nyilvántartott pályakezdők száma hosszú távon csökkenő tendenciát mutat mind térségünkben, mind országosan. Míg például 2010-ben havi átlagban közel 1 900 fő nógrádi álláskereső kívánt belépni a munkaerőpiacra, addig 2021-ben 50%-kal kevesebben. A 2020-ban tapasztalt, a koronavírus-járvány okozta minimális növekedés csak átmenetileg törte meg az évek óta tartó kedvező folyamatot.

A regisztrált pályakezdő álláskeresők havi átlagos létszáma (fő)

Megnevezés	2010	2012	2014	2016	2018	2020	2021	2022	2023. I. félév
Országosan	52 637	61 454	54 598	35 815	24 819	24 607	20 073	15 251	13 064
Nógrád	1 892	2 131	2 005	1 520	1 157	1 133	940	757	605

A 2010-es évek elején az elhúzódó válság, a telített munkaerőpiac és a továbbtanulási lehetőségek szűkülése nem kedvezett a pályakezdők nagyobb számú munkába állásának. A kedvezőtlen tendenciát 2013 végén a téli átmeneti közfoglalkoztatás törte meg, s elindította a havi átlagos létszám csökkenését, ami 2019-ig tartott, de már főként az elsődleges munkaerőpiaci elhelyezkedési lehetőségek segítették elő a regisztráltak számának

csökkenését. 2020-ban főként a gazdasági visszaesés gátolta a kiáramlást, 2021-2022-ben pedig a koronavírus-járvány és a támogatások szűkülése hatott rá kedvezőtlenül, ugyanakkor a nyilvántartott létszám már újra kedvezően alakult és 2023 első hat hónapjában további csökkenő tendencia figyelhető meg az álláskeresők számában.

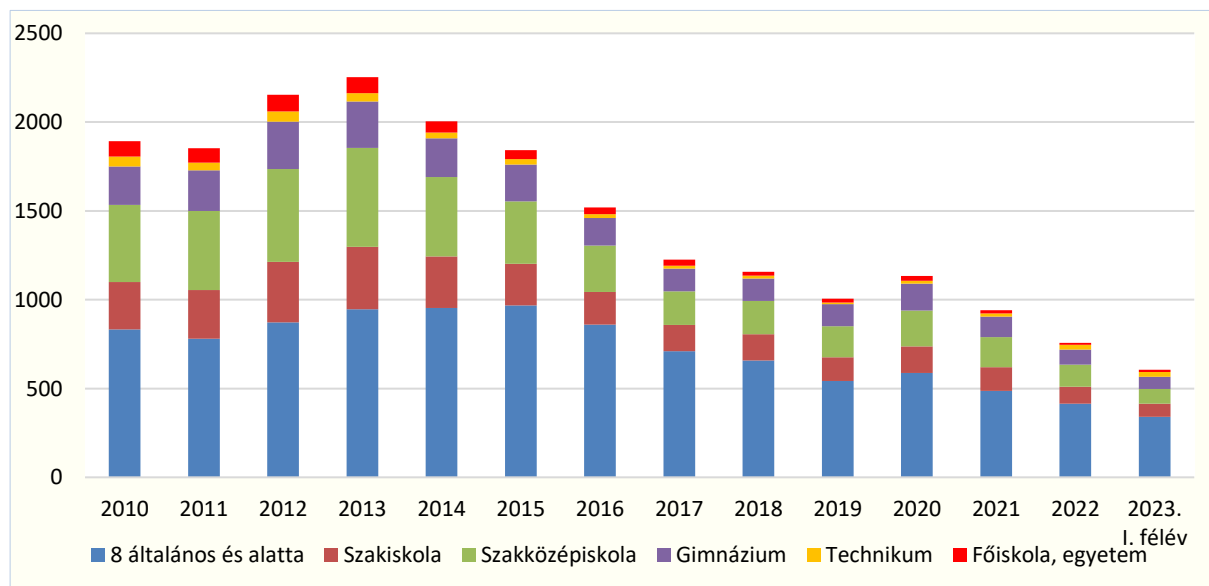
Nógrád vármegyében 2023 elején 650 fő volt a regisztrált pályakezdő álláskeresők létszáma, ami január-június időszakban folyamatosan hónapról hónapra egyre fokozottabban csökkent, egyrészt a növekvő elhelyezkedési lehetőségek hatására, másrészt az együttműködési kötelezettséget nem teljesítők törlése miatt. Ebben az évben június hónapban még nem látszódott a pályakezdők létszámában a regisztrációt kérő tanulmányaikat befejező végzősök beáramlásának hatása.

A legtöbb pályakezdő a vármegyeszékhelyen és térségében várja, hogy beléphessen a munkaerőpiacra, míg a legkevesebben Rétság környékén tartják a kapcsolatot a járási hivatal foglalkoztatási osztályával.

Vármegyénkben a nyilvántartott álláskeresők 6,2%-a számít pályakezdőnek, s ez az arány 0,7%-ponttal magasabb az országos átlagnál. Járásainkban pedig 4,1% (Rétság) és 9,9% (Szécsény) közötti arányokkal találkozhatunk.

A 2023. első félévében a bátonyterenyei és a rétsági járásokban kismértékű létszámnövekedés történt a pályakezdők körében, míg a többi járásban 14-20% közötti csökkenés történt a január-június időszakban.

A pályakezdő álláskeresők havi átlagos száma iskolai végzettség szerint, fő

Idősoraink alapján elmondható, hogy havi átlagban az alacsony iskolai végzettségűek pályakezdőkön belüli súlya 2017-ig évről évre növekedett, 2018-tól csökkenés figyelhető meg, Ekkortól minimális elmozdulás történt az iskolázottsági szint terén, amit a középfokú végzettségűek súlyának növekedéséből feltételezünk. 2022. évben kismértékű, 3% pontos növekedést tapasztaltunk az alacsony iskolai végzettségűek területén, a növekedés 2023 első félévében tovább folytatódott.

A 2023. júniusi adatok vizsgálata szerint a pályakezdők összetétele kedvezőtlenebb az országos átlagnál, s a munkaerőpiaci esélyek szempontjából továbbra is előnytelen a szakképzetlenek magas száma, aránya (61%) miatt.

Nyilvántartásaink szerint még mindig számos pályakezdő (318 fő, 56%) elhelyezkedési esélyét nehezíti az alacsony iskolai végzettség. A fiatalok jelentős hányada sajnos úgy kíván belépni a munkaerőpiacra, hogy a tankötelezettsége végéig legfeljebb csak az általános iskolai végzettséget szerzi meg. Munkába állásuk ezért korlátozott, halmozottan hátrányos helyzetük konzerválódik. Ezen csoportban 39 fő (12,2%) rendelkezik valamilyen szakképzettséggel, nekik az elhelyezkedési esélyük kedvezőbbek társaiknál.

A szakközépiskolában végzett fiatalok teszik ki a második (102 fő, 18%) legnépesebb csoportot a pályakezdő álláskeresők körében. Számuk harmadával csökkent egy év alatt, ők kelendőbbek a nyílt munkaerőpiacon, mivel többségük nem csak érettségivel, hanem szakmával is rendelkezik. Június végén egy és négy fő közötti volt a különféle képesítésekkel rendelkezők száma, s a legszámosabban a pénzügyi ügyintézők; kozmetikusok és a CAD-CAM tervező, dokumentációkezelő informatikusok voltak.

A szakiskolában tanult, tehát valamilyen szakma birtokában lévő pályakezdő álláskeresők száma 2023. június végén mindössze 78 fő, volt, ami 13,7%-os aránynak felelt meg. Egy-egy szakterületet 1-8 fő képviselt, a legtöbben falusi vendéglátó; cukrász; szakács; kőműves képzettségűek.

Gimnáziumi érettségi birtokában keres munkát minden 9. fiatal (62 fő, 11%). Ezen iskolatípust többnyire a továbbtanulási szándékkal rendelkező fiatalok választják, s a sikertelen felvételit követően keresik fel a foglalkoztatási osztályokat. Körükben 42% azok aránya, akik felnőttképzés keretében szakmához jutottak, de legfeljebb 2 fő képvisel bizonyos területeket (pl. burkoló; pénzügyi ügyintéző (a szak megjelölésével); kozmetikus; pénzügyi és számviteli szakellenőr).

Általános tapasztalat, hogy a friss diplomás nógrádiak egy része nem tér vissza lakhelyére, mivel azonnali elhelyezkedésükre kevés az esély. A június végén regisztrált létszám (8 fő, 1,4%) közel harmadával csökkent egy év alatt. Többségük az utóbbi hónapokban került regisztrálásra, s keresi a képzettségének megfelelő álláshelyet.

Az iskolai végzettség szerinti adatok jól tükrözik, hogy a fiatalok egy része nem tartja fontosnak, hogy minél magasabb szintű képzettséghez jusson tanulmányai során. A tankötelezettség korhatárának csökkentése pedig azt eredményezte, hogy egyre többen lépnek ki az iskola falai közül úgy, hogy nincs szakmájuk, érettségijük. Mindez hatással van az álláskeresőként regisztráltak életkor szerinti összetételére is, különösen a legfiatalabbak számának alakulására. Míg 2010-ben a pályakezdők 22,3%-a tartozott a 20 év alatti korcsoportba, addig napjainkban minden harmadik pályakezdő (33%) ide sorolható.

A fiatalok körében is kialakult a tartósan, legalább hat hónapja munkanélküliek tábora. Számuk a legfrissebb adatok szerint 217 fő, ami 30,2%-kal kevesebb a 2022. júliusi létszámnál. E csoportban az alapfokú végzettségűek aránya 58%-ot meghaladó.

Az első vagy ismételt alkalommal regisztrálást kérők többnyire a frissen végzettek közül kerülnek ki, ezért elsősorban ők jelzik az iskolák kibocsátása és a munkaerőpiac igénye között mutatkozó eltéréseket. A tanulmányaikat idén befejező vagy munkaviszonyt veszett fiatalok közül júniusban és júliusban 102-112 fő kérte a regisztrálását, közülük 35-39 fő első alkalommal.

Az új belépőként a legnagyobb számban a szakiskolai, szakmunkás bizonyítvánnyal rendelkezők jelentek meg az ügyfélszolgálatokon, őket az alacsony iskolai végzettségűek követték. E két hónap alatt először belépők 75,7%-a szakképesítés birtokában keresett munkát, de egy-egy szakterületet mindössze 1-3 fő képviselt. Közöttük megtalálható a mezőgazdasági munkás; kőműves; szakács; vízvezeték- és központifűtés-szerelő és szociális gondozó és ápoló végzettséggel rendelkező pályakezdő.

2023-ban 7 hónap alatt 969 kilépési, illetve szüneteltetési esettel találkozhattunk a pályakezdők körében. Az esetek többségében (47,3%) az elhelyezkedés miatt szűnt meg a regisztrációjuk, ezen belül az önállóan munkaviszonyt létesítők képviselték a legnagyobb arányt, amit a közfoglalkoztatás, a bér jellegű támogatásaink segítségével munkába állók, illetve a támogatás nélkül, de közvetítés segítségével munkaviszonyt létesítők követtek. A második leggyakoribb ok (43,1%) az együttműködés hiánya, illetve a jelentkezési kötelezettség elmulasztása volt. Ezen okokból kilépők sorsa vélhetően rendeződött. A kilépési okok között előfordult még iskolarendszerű képzések miatti szüneteltetés, megszüntetés, anyasági ellátásra való jogosultság miatti törlés.

A munkaerő-kereslet jellemzői Nógrád vármegyében, keresett szakmák, foglalkozások

Az iskoláikat befejező fiatalok a munkaerőpiac kínálati oldalának legfontosabb rétegét képezik. A cégek velük szemben támasztott elvárásai mégis eltérőek.

A pályakezdők foglalkoztatása mellett érvelők támogatással alkalmazható, olcsó, alakítható, nevelhető, képezhető, gyorsan alkalmazkodó, rugalmas munkaerőnek tekintik a fiatalokat. Akik elzárkóznak a pályakezdők alkalmazásától a gyakorlat, a tapasztalat hiányával, a hosszú betanítási idővel, a fiatalok nem megfelelő alkalmazkodó készségével magyarázzák azt leggyakrabban.

A vállalkozások főként a kvalifikált munkaerőt hiányolják

A munkaügyi szervezet/foglalkoztatási szolgálat 1991 szeptembere óta végez adatfelvételt a munkáltatók körében a munkaerőpiaci prognózishoz. A felmérés során a vármegye legjelentősebb foglalkoztatóit kérjük az adatszolgáltatásra. 2022-2023 tavaszán 32-29 míg, 2022 őszén 57 munkáltató vett részt a reprezentatív felmérésben, s közölte a tárgyévi, illetve a következő év végéig kitekintő várakozásait mind a gazdasági folyamatok, mind a létszámgazdálkodás tekintetében, köztük a pályakezdőkre is kitérve.

A válaszadók közül 2023 tavaszán 6 munkáltató nyilatkozta, hogy foglalkoztat pályakezdőket. Két cég szakképzetlen, szakképzett és diplomás fiatalokat egyaránt alkalmaz, minden második vállalkozás azonban csak a pályakezdők egy-egy csoportjának ad lehetőséget. A szakképzettek

közül náluk a villamosberendezés-összeszerelő; targoncavezető; szabó, varrónő és általános irodai adminisztrátor végzettségűek részére biztosítottak munkát. *A fiataloknak elsősorban a feldolgozóiparban nyílt lehetőségük az elhelyezkedésre.*

Felmérésünk szerint a *szakképzett munkaerő hiánya* a vállalatok egy részét korlátozza a működtetésben. A felmérésben résztvevők közül hat munkáltató jelezte, hogy valamilyen munkakört legalább egy hónapja nem tudott betölteni. Ezek egy része betanított jellegű tevékenységre vonatkozott, mint például feldolgozóipari gépek kezelői vagy termék-összeszerelők. A tartósan betöltetlen álláshelyek jelentős részét viszont szakképzett munkaerővel kívánják betölteni.

Az alábbi táblázatban a hiányszakmákat létszám és betöltetlenség időtartama szerint láthatjuk.

Tartósan betöltetlen álláshelyek 2022-2023. években Nógrád vármegyében

Munkakör megnevezése	Hiányzó létszám (fő)	Betöltetlenség átlagos időtartama (hónap)
Egyszerű erdészeti, vadászati és halászati foglalkozású	12	12
Mezőgazdasági, erdőgazdasági, növényvédő gép kezelője	2	12
Targoncavezető	1	12
Intézményi takarító és kisegítő	2	6
Üveget és üvegterméket gyártó gép kezelője	15	4
Hegesztő, lángvágó	5	3
Lakatos	10	3
Mechanikaigép-összeszerelő	5	3
Fémmegmunkáló, felületkezelő gép kezelője	5	3
Minőségbiztosítási technikus	15	2
Egyéb egyszerű építőipari foglalkozású	2	2
Kőműves	1	2

Újra élénkül az elsődleges munkaerőpiac kereslete, köztük a fiatalok iránti igény is

Foglalkoztatási szervezetünk azon álláshelyekről rendelkezik információkkal, melyekre a foglalkoztatók az álláskeresőket közvetítését kérik.

2023-ban június végéig közel 6 ezer főre vonatkozó állásigény jelent meg Nógrád vármegyében, melyek 60,3%-a a másodlagos munkaerőpiacról érkezett. A munka világából tartósan kiszorultak egy része számára az elsődleges munkaerőpiac jelenleg nem tud megfelelő munkát biztosítani, ezért szükséges az átmeneti lehetőségek kiaknázása, de a nyári diákmunka is döntően e területen valósult meg.

Tartós munkaviszony létesítésére elsősorban a gazdasági szektorban nyílik lehetőség, de a közszféra szakemberek iránti kereslete is meghatározó lehet. E területekről, vagyis az

elsődleges munkaerőpiacról 2023. január-júliusban több mint 2,1 ezer főre vonatkozó új álláshelyet jeleztek a foglalkoztatók. Ezen állások 62,5%-a alapfokú iskolai végzettséggel is betölthető volt, 29,7%-a középfokú, 3,5%-a pedig felsőfokú végzettséget igényelt, míg az állások 4,3%-ánál nem jelezték a foglalkoztatók az állás betöltéséhez szükséges iskolai végzettséget. A kínált munkakörök nagyobb részéhez ugyan nem vártak el szakképzettséget, de sok esetben a betanított munkákra is szívesebben alkalmaznak szakmunkásokat, ezért várják a képzetesebb ügyfelek jelentkezését.

A bejelentett üres álláshelyek összetétele az elvárt szakképzettség szintje szerint, fő

Szakképzettségi igény jellege	2022 év	2023 I félév
Alapfokú szakképesítés	463	489
Alapfokú iskolai végzettséghez kötött középfokú szakképesítés	785	258
Középfokú végzettséghez kötött középfokú szakképesítés	323	77
Felsőfokú szakképesítések	140	29
Felsőfokú iskolarendszerű képzés	119	5
Felsőfokú iskolai végzettséghez kötött felsőfokú szakképesítés	4	43
Összesen	1 834	901

2023. január-júniusban 901 szakképzett álláskereső közvetítését kérték a munkáltatók, melyek zömére alapfokú szakképesítéssel rendelkezők jelentkezhettek. A kínált munkakörök 11,7%-ára középfokú végzettséghez kötött középfokú szakképesítés, illetve felsőfokú szakképesítés birtokában pályázhattak ügyfeleink, míg legkisebb hányaduk betöltéséhez diploma volt a követelmény. *A 2021-2023. évek legkeresettebb szakmáit a következő oldalon szereplő táblázatban soroltuk fel.*

2023-ban az előző évi hasonló időszaki adatokhoz képest fokozódott a más vármegyéből érkezett munkaerőigény kiterjesztések száma. Az érkezett 180 igényben közel 5 ezer fő felvételét jelezték a foglalkoztatók, egy igény átlagosan 28 főre szólt. A foglalkoztatók jelzései alapján az ország számos területéről alkalmaznák a nógrádi álláskeresőket, kérték a munkaerő-igények kiterjesztését. A leggyakrabban a következő szakterületekre nem találtak helyi álláskeresőket, ezért vármegyénkben is meghirdettük azokat: tehergépkocsi-vezető, kamionsofőr, vezeték- és csőhálózat-szerelő, hegesztő, lángvágó, szociális gondozó, szakgondozó, szakács, gyorséttermi eladó, ápoló, szakápoló, forgácsoló, targoncavezető, lakatos.

Az Európai Unió területén elsősorban a szakképzett, idegennyelv tudással rendelkező munkaerőnek kedvezőek az elhelyezkedési lehetőségei. Információink szerint többek között a következő képesítéssel, szakmával rendelkezők a keresettebbek: orvos, betegápoló, gyermekfelügyelő, különféle mérnökök, informatikus, cukrász, pék, hentes, kőműves, ács, tetőfedő, szigetelő, festő, lakatos, hegesztő, esztergályos, villanyszerelő.

A legkeresettebb szakmák* Nógrád vármegyében, fő

Igényelt szakképzettség	Bejelentett új álláshelyek száma		
	2021. év	2022. év	2023. I. félév
Szakács	72	71	19
Hegesztő	50	69	7
Autószerelő	29	64	6
Ápoló	11	47	12
ABC eladó	55	44	11
Gépésztechnikus	1	38	10
Villanyszerelő	27	37	7
Pincér	17	37	11
Kőműves	40	35	15
Kereskedő-boltvezető	13	31	4
Szerkezetlakatos	16	28	5
Targoncavezető	29	27	10
Általános orvos	8	25	6
Szobafestő-mázoló és tapétázó	5	23	2
Géplakatos	20	22	1
Vendéglátó eladó	7	17	5
Asztalos	5	17	6
Nőiruha-készítő	3	17	6
CNC-forgácsoló	3	17	1
Kereskedő-boltvezető II.	6	16	6
Élelmiszer- és vegyiáru eladó	16	15	7
Gázautószerelő	0	15	1
Személy- és vagyonőr/ vagyonvédő	30	14	3
Pénzügyi ügyintéző (a szak megjelölésével)	11	14	7
Géplakatos - Gépbeállító	2	14	2
Csőhálózat-szerelő	3	12	1
Kulturális menedzser	0	12	0
Műanyag-feldolgozó	0	12	0
Pék	32	11	0
Nehézgépkezelő	6	11	6
Könnyűgépkezelő	3	11	1
Fodrász	2	11	8
Gyógytornász	2	11	1
Szociális gondozó és ápoló	22	10	12
Cukrász	15	10	5
Irodai asszisztens	10	10	3
Gépgyártástechnológus technikus	4	10	1
Pénzügyi szakügyintéző	0	10	2
Magasépítő technikus	0	10	0
Összes szakképzettséget igénylő álláshely	1467	1863	901

* 2022. évben legalább 10 fő esetén az elsődleges munkaerőpiacon

A munkaerőpiaci feszültségek csökkentése érdekében nyújtott kiemelt támogatások a fiatalokat érintően

Mind az állást kereső, mind az állást kínáló partnerek körében jelentős szerepet szánunk az aktív foglalkoztatáspolitikai eszközöknek, melyek jelentős segítséget nyújtanak a foglalkoztatás bővítése és a képzettségi szint emelése terén egyaránt.

Támogatott képzéseink sikeresek voltak a korábbi években

2020-2021-ben a koronavírus-járvány miatt kihirdetett vészhelyzet idején nem indíthattunk tanfolyamokat, illetve a támogatási források átcsoportosítása miatt nem fogadtunk képzési kérelmeket. 2021-ben pedig a szakképzési rendszer átalakítása miatt már csak tanúsítványt adó kompetenciafejlesztést szolgáló képzés indult. 2022-2023. év során már csak az alacsony képzettségűek és közfoglalkoztatottak számára a GINOP-6.1.1 kiemelt projekt keretében indítottunk képzést. Az indított 28 szakmai végzettséget adó, vagy kompetenciákat fejlesztő képzésen összesen 367 fő közfoglalkoztatott végzett sikeresen. Tavaszi állásbörzéinkre meghívást kaptak az ingyenes szakképzéseket biztosító vármegyei szervezetek, így az érdeklődők megismerkedhettek ezek képzési ajánlatával.

Az előző években a képzési kínálat összeállítása során figyelembe vettük mind a munkaerőpiacon mutatkozó keresletet, mind az álláskeresők részéről felmerülő igényeket, különös figyelmet fordítva a hiányszakmákra.

Képzéseink zöme sikeres vizsga esetén OKJ szerinti szakképesítéshez juttatta az álláskeresőket. A kiemelt, főként a hiányszakmákhoz kapcsolódó tanfolyamokon való részvételt a minimálbérrel megegyező keresetpótló juttatással ösztönöztük.

A nyelvi képzéseinken elsajátított angol vagy német nyelv, illetve a megszerzett nyelvvizsga a külföldi tulajdonú cégeknél segíthette a munkába állást.

Különbféle kategóriás gépjárművezető, illetve hatósági vizsgák is szerepeltek képzéseink között, egyrészt a foglalkoztatók, másrészt a férfiak igényeihez igazodva.

Az Ifjúsági Garancia program a 25 év alatti álláskeresőket célozza meg

Magyarország Kormánya kiemelt céljának tekinti a munkanélküli fiatalok számának visszaszorítását, ezért – összhangban az Európai Unió elvárásaival – nyolc éve megkezdte Ifjúsági Garancia Akciótervének megvalósítását. Az Ifjúsági Garancia célja, hogy az állami foglalkoztatási szervként eljáró vármegyei kormányhivatalok főosztályai, illetve a járási hivatalok osztályai közreműködésével a 25 év alatti fiatalok személyre szabott segítséget kapjanak munkaerőpiaci helyzetük, esélyeik javításához.

A Garancia megvalósulását számos szervezet, forrás és program segíti. Ezen programok egyike a GINOP 5.2.1-14 jelű munkaerőpiaci program, amely működése óta többféle támogatási lehetőséget kínált a fiatalok, illetve munkáltatójuk számára. Az anyagi segítséget jelenleg már nem kínáló projekt bér-, illetve számos bérköltség-támogatási konstrukcióval igyekezett oldani a fiatalok foglalkoztatásával szemben tapasztalható munkáltatói előítéleteket, s próbálta a

munkaerőpiacra terelni az önállóan elhelyezkedni nem tudó, jórészt pályakezdő ügyfeleket. Az önfoglalkoztatás ösztönzésére a vállalkozóvá válás támogatása szolgált, míg a vármegyeen kívüli elhelyezkedést a lakhatási támogatás könnyítette meg.

A programba vont, kiemelten a szakképzetlen fiatalok számára lehetőség nyílt az elhelyezkedést elősegítő képzések támogatása révén az alapfokú iskolai végzettség, illetve szakképesítés megszerzésére, vagy egyéb (pl. nyelvi, hatósági) képzésen történő részvételre.

A támogatások mellett a projekt résztvevői a pályaorientációt, pályamódosítást és elhelyezkedést elősegítő, személyre szabott munkaerőpiaci szolgáltatásokban részesülnek, amelyek egyéni és csoportos formában valósulhatnak meg.

A 2023. december 31-ig tartó program megvalósítása során célunk, hogy a nem foglalkoztatott fiatalok minél rövidebb időt töltsenek munkanélküliségben, személyre szabott segítséget kapjanak munkaerőpiaci helyzetük javításához.

A szakképzetlen fiatalok esetében prioritásként kezeltük, hogy visszatérjenek a tanuláshoz, s ezáltal lehetőséget kapjanak a gazdaság igényeihez igazodó szakképesítés megszerzésére.

A szakképesítéssel rendelkező fiatalok esetében a versenyszférában történő elhelyezkedés segítésére helyeztük a hangsúlyt.

Az IGP-MEP Az Ifjúsági Garancia program keretében legalább 6 651 fő 25 év alatti fiatal támogatását vállaltuk és teljesítettük. Kezdetben a legalább négy-hat hónapja, vagy azon túl regisztráltak megsegítése került a középpontba, majd arra vállaltunk garanciát, hogy minden fiatal álláskeresőnek négy hónapon belül konkrét foglalkoztatási vagy képzési ajánlatot nyújtunk.

2015 tavaszától 2020 végéig 1 808 főt iskoláztunk be, akik lehetőséget kaptak nyelvi ismereteik elmélyítésére vagy hatósági vizsga letételére, s nem utolsósorban szakmaszerzésre. Az új képesítéssel eddig 498 fő tudott elhelyezkedni támogatásaink mellett.

A vállalkozóvá válás támogatása 131 főt ösztönzött az önfoglalkoztatás megvalósítására, 191 fő pedig a vármegyeen kívül létesített munkaviszonyt, akinek lakhatási költségeit csökkentette a támogatásunk.

Az elsődleges munkaerőpiacon történő elhelyezkedés esélyét növelő bértámogatásaink segítségével 2015. áprilistól 5139 fő foglalkoztatása kezdődött el. A legtöbb fiatalnak a kereskedelem, az építőipar, a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás, a feldolgozóipar, a humán-egészségügyi, szociális ellátás, valamint a szakmai tudományos, műszaki tevékenység területén működő foglalkoztatók adtak esélyt.

Az Ifjúsági Garancia Rendszerbe vont 25 év alattiak közül az előzőeken túl 2 110 fő sorsa rendeződött. Önállóan, illetve közvetítésünk segítségével 898 fő talált munkát, 805 fő közfoglalkoztatásba kapcsolódott be, a GINOP 5.2.4 Gyakornoki programba 229 főt, a GINOP 5.2.2 és a GINOP 5.1.9 Álláskereső és fiatalok vállalkozóvá válásának ösztönzése programba pedig 168 főt irányítottunk, míg 10 fő visszakerült az oktatási rendszerbe.

A 2015 októberében indult GINOP 5.1.1-15 „Út a munkaerőpiacra” program 2023 végéig segíti az álláskeresőket, köztük a 25-30 év közötti diplomás pályakezdőket. E réteg viszonylag alacsony száma miatt a projekt kezdete óta mindössze 50 fő lett a program résztvevője, közülük 3 fő vállalkozásba kezdett, egy fő új ismeretek elsajátítása miatt képzésre jelentkezett, 27 fő lakhatási támogatásban részesült, a többiek pedig bérköltség támogatás segítségével létesíthettek munkaviszonyt.

A Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP) keretében vármegyénkben 2017-2023. években négy program valósult meg melyből kettő még idén is folytatódik, s melyeknek elsődlegesen a gazdaságfejlesztést és a foglalkoztatás bővítését kellett/kell szolgálniuk. A program az álláskereső hátrányos helyzetű személyeket – köztük a 30 év alatti fiatalokat – támogatja. 2017 közepén kezdődtek a létszámbevonások, s a fiatalok közül 566 fő lépett be a programokba. A bevont személyek közül 41 fő képzése kezdődött el, 335 főt bér- vagy bérköltség támogatással segítettünk munkához, 121 fő vállalkozóvá válási támogatásban részesült, illetve 47 fő támogatás nélküli elhelyezéséhez járultunk hozzá, míg 70 fő a szolgáltatásainkat vette igénybe.

Összegzésként elmondhatjuk, hogy a pályakezdő fiatalok elhelyezkedését elsősorban a munkalehetőségek alacsony száma, a nem megfelelő szakmaválasztás, a szakmai tapasztalat vagy a szakképzettség hiánya befolyásolja.

Adataink, tapasztalataink azt mutatják, hogy a képzettségi szint növekedésével emelkedik a fiatalok elhelyezkedési esélye az elsődleges munkaerőpiacon.

A munkába állás érdekében a végzősöknek fel kell készülniük az esetleges szakmaváltás lehetőségére, továbbá meg kell tanulniuk a munkaerőpiacon „eladni” magukat. Ezen túl nagyon fontos lenne valamennyi pályakezdő fiatal esetében legalább egy EU-ban hivatalosan használt idegen nyelv ismerete és az informatikai ismeretek elsajátítása.

Szervezetünk számos ponton a fiatalok segítségére lehet. A pályaválasztási kiállításokon segíthetjük a szakmaválasztást, munkaerőpiaci információinkkal hatást gyakorolhatunk a képző intézmények képzési struktúrájának kialakítására, aktív foglalkoztatáspolitikai eszközeinkkel, munkaerőpiaci programjainkkal támogathatjuk elhelyezkedésüket, szolgáltatásaink révén pedig fejleszthetjük a fiatalok azon készségeit, képességeit, amelyek a mielőbbi munkába állást segítik.

Salgótarján, 2023. szeptember

Melléletek**A regisztrált álláskeresők száma és változása**

Körzet	Az álláskeresők					Az álláskeresők aránya a gazdaságilag aktív népességhez, %
	száma (fő)	számának változása		számának változása		
		2023. májushoz képest		2022. júniushoz képest		
	2023. június	(fő)	(%)	(fő)	(%)	
Nógrád vármegye	9 156	-166	1,8	-936	9,2	10,1
Országosan	224 169	-4 442	1,9	-6 140	2,7	4,6

A regisztrált pályakezdő álláskeresők száma és változása

Körzet	A pályakezdő álláskeresők					A pályakezdők aránya napjainkban az álláskeresőkön belül, %
	száma (fő)	számának változása		számának változása		
		2023. májushoz képest		2022. júniushoz képest		
	2023. június	(fő)	(%)	(fő)	(%)	
Salgótarján	154	-18	10,5	-71	31,6	5,0
Balassagyarmat	66	-20	23,3	-23	25,8	4,8
Pásztó	93	10	12	-15	13,9	6,3
Szécsény	147	-6	3,9	-46	23,8	9,9
Bátonyterenye	82	19	30,2	9	12,3	7,9
Rétság	26	3	13	-3	10,3	4,1
Nógrád vármegye	568	-12	2,1	-149	20,8	6,2
Országosan	11 752	-361	3	- 2 790	19,2	5,2

A regisztrált pályakezdő álláskeresők havi átlagos számára, összetételére vonatkozó főbb adatok Nógrád vármegyében

Megnevezés	2022. év		2023. I. félév		Létszámváltozás	
	fő	megoszlás (%)	fő	megoszlás (%)	főben	%-ban
A pályakezdő álláskeresők száma	757	100,0	605	100,0	-152	-20,0
Közülük						
Férfi	373	49,3	275	45,4	-99	-26,4
Nő	384	50,7	331	54,6	-53	-13,8
19 éves és fiatalabb	264	34,8	198	32,6	-66	-25,1
20 - 24 éves	468	61,8	375	61,9	-93	-19,9
25 - 29 éves	23	3,1	30	5,0	7	30,5
29 évesnél idősebb	3	0,4	3	0,4	0	-5,9
Általános iskola, vagy kevesebb	414	54,7	341	56,3	-73	-17,6
Szakiskola	96	12,7	74	12,1	-22	-23,2
Szakközépiskola	151	20,0	109	18,0	-42	-27,8
Gimnázium	85	11,2	69	11,4	-16	-18,8
Főiskola, egyetem	11	1,4	13	2,1	2	16,9
Ellátásra nem jogosult	588	77,7	488	80,6	-100	-17,1
FHT-re jogosult	169	22,3	117	19,4	-51	-30,4
Tartósan, 6 hónapon túl regisztrált	322	42,5	242	40,0	-80	-24,8
Salgótarjáni járás	233	30,8	180	29,7	-53	-22,9
Balassagyarmati járás	90	11,9	81	13,4	-9	-9,7
Pásztói járás	116	15,3	92	15,2	-24	-20,3
Szécsényi járás	201	26,6	159	26,3	-42	-20,9
Bátonyterenyei járás	88	11,7	70	11,6	-18	-20,3
Rétsági járás	29	3,8	23	3,8	-6	-20,7

